

Increasing Importance of Infectious Diseases Specialization in the Management of Healthcare-Related Infections in the Pandemic

Pandemide Sağlık Hizmetiyle İlişkili Enfeksiyonların Yönetiminde
Enfeksiyon Hastalıkları Uzmanlık Dalının Artan Önemi

Emine Kubra Dindar Demiray ¹,

Serpil Oguz Mizrakci²

1- Bitlis Devlet Hastanesi, Enfeksiyon Hastalıkları ve Klinik Mikrobiyoloji, Bitlis, Türkiye.

2- Özel Lara Anadolu Hastanesi, Enfeksiyon Hastalıkları ve Klinik Mikrobiyoloji Antalya, Türkiye

Sayın Editör;

Ozdemir Sirekbasan ve Yıldız (1) tarafından Temmuz 2021'de derginizde yayınlanan 'COVID-19 Pandemisi Ne Zaman Bitecek? Hedefe Ne Kadar Yakınız?' isimli makaleyi ilgiyle okuduk. Bu makalede de belirtildiği üzere pandeminin henüz sonlanması mümkün gibi görünmemektedir. Biz de bu yazımızla pandemide bir başka tehlike olan sağlık hizmetiyle ilişkili enfeksiyonların (SHİE) önemini vurgulamayı ve farkındalığı arttırmayı amaçladık.

Antibiyotiklerin keşfi ile beraber enfeksiyon hastalıklarına bağlı ölümler de azalma olmuş, bu da insan ömrünün uzamasına neden olmuştur. Ancak uygunsuz antibiyotik kullanımının artması sonucu çoğul antibiyotik dirençli mikroorganizmalara bağlı enfeksiyonların sayısı artmıştır. Ülkemiz Avrupa ülkeleri arasında en fazla antibiyotik tüketimi ve en yüksek antibiyotik direnç oranlarına sahip ülkeler arasında ilk sıradadır (2,3).

Ülkemizde yapılan bir çok merkezli çalışmanın sonuçları endişe vericidir. Bu çalışmada, SHİE'lerin epidemiyolojisindeki değişim ve antibiyotik dirençlerine göre 2015-2018 yılları kıyaslanmıştır. 2015 yılında 30 günlük ölüm oranı %22 iken, 2018 yılında bu oran %25'e yükselmiştir. Kan dolaşım enfeksiyonlarında Candida ve enterokokların, pnömonide ise Pseudomonas cinsinin saptanma sıklığının arttığı saptanmıştır. Ayrıca Pseudomonas cinsinde kolistin direncinin; Staphylococcus aureus cinsinde ise metisilin direncinin arttığı bildirilmiştir (4).

Pandemi öncesi dönemde yapılan 22 ülkeden 53 merkezi içeren bir çok uluslu çalışmada, acil servislere başvuran hastaların %17'sinin herhangi bir enfeksiyonu olduğu saptanmıştır. Hatta bu hastaların %21'i servislere, %5,1'i yoğun bakım ünitesine (YBÜ) yatırılmış olup, mortalite oranı %0,9 olarak bildirilmiştir. Bu çalışma verilerinin sonucu olarak da antibiyotik tedavisinin önemi bir kez daha vurgulanmıştır (5). Koronavirüs 2019 (COVID-19) enfeksiyonunun pandemi olarak ilan edildiği Mart 2020 tarihinden itibaren, Enfeksiyon Hastalıkları uzmanları diğer bir çok branşla beraber en ön safhada yer almıştır. Zaten pandemi öncesi dönemde de, gerek artan antibiyotik dirençleri, gerek toplumdan gelen enfeksiyonu olan hastaların yönetimi gibi bir çok iş yükü olan Enfeksiyon Hastalıkları branşının önemi giderek artmıştır (6,7).

Pandemi sırasında Enfeksiyon Hastalıkları uzmanları artmış iş yüklerinin yanısıra, artmış hastane/ yoğun bakım yatışları enfeksiyon kontrol ve antimikrobiyal yönetim politikalarının gevşemelere neden olmuştur. Bu değişikliklerin istenmeyen sonuçlarının antimikrobiyal direnç oranları üzerinde net olumlu veya olumsuz bir etkisi olup olmayacağı açık değildir (8). Almanya, İtalya ve Amerika Birleşik Devletleri'nden yapılan çeşitli araştırmalarda, COVID-19 salgını sırasında çoklu ilaca dirençli bakterilerin neden olduğu enfeksiyonlarda artış olduğunu bildirilmiştir (9). Global olarak odaklanılan pandemiyi kontrolü olsa da, uzun vadeli antimikrobiyal dirençte artma ihtimali ürkütücüdür (9).

Önceki yıllarda; ülkemizden 41 merkezden toplam 214 YBÜ'nin dahil edildiği bir çalışmada, lavaboların %3-11'inde sabun, %10-18'inde kağıt havlu yokken, el dezenfektan ünitelerinin %1-4,7'sinde alkol bazlı el dezenfektanı olmadığı saptanmıştır. Sonbaharda hafta içi günlerde sabun ve kağıt havlu bulunan lavabo sayısı, hafta sonunda anlamlı olarak daha düşük olarak saptanmıştır (10). El hijyeni enfeksiyonların önlenmesinde en maliyet etkin enfeksiyon kontrol önlemlerinden birisidir (11). Ayrıca yine 2017 YBÜ'lerindeki hemşire ve personel sayısının değerlendirildiği ülkemizden 41 merkezin katıldığı çalışmada, Enfeksiyon kontrol hemşiresi sayısı 41 merkezden sadece 12'sinde yeterli olduğu, özellikle üçüncü basamak YBÜ'lerde sağlık personeli sayısının yetersiz ve yaklaşık hemşire ve personelin ¼'ünün nispeten deneyimsiz olduğu saptanmıştır (12).

Sonuç olarak, pandemi nedeniyle hasta sirkülasyonunun arttığı, izolasyon önlemlerine tam uyulmadığı göz önüne alınacak olursa, zaten ağır klinik tabloya neden olan COVID-19 hastalarında gelişebilecek SHİE'lerin gerek mortalite, gerek hastane yatış süresinde artışa neden olabileceği düşünülebilir. Enfeksiyon kontrol önlemlerine uyum konusunda sağlık çalışanlarının bilgilendirilmelerinin artırılması ve uygunsuz antimikrobiyal kullanımlarının önüne geçilmesi, enfeksiyon kontrol ve antimikrobiyal yönetim politikalarının pandemide dahi devam ettirilmesi gerekmektedir. Ayrıca personel ve hemşire sayısının yanı sıra hastanelerdeki el dezenfeksiyonu için gerekli malzemeler başta olmak üzere dezenfeksiyon/sterilizasyon işlemleri için gerekli malzemelerin eksiksiz temini de elzemdir.

Correspondence: Emine Kübra Dindar Demiray, Bitlis Devlet Hastanesi, Enfeksiyon Hastalıkları ve Klinik Mikrobiyoloji, Bitlis, Türkiye. E-mail: e.kubradindar@hotmail.com

Cite as: Dindar Demiray EK, Mizrakci SO. Increasing Importance of Infectious Diseases Specialization in the Management of Healthcare-Related Infections in the Pandemic. Phnx Med J. 2022;4(1):46-47.

Received: .16.09.2021

Accepted: 12.10.2021

Çıkar Çatışması: Yazarlar çıkar çatışması olmadığını beyan etti.

KAYNAKLAR

1. Ozdemir Sirekbasan S, Yıldız SS. When will the COVID-19 Pandemic End? How Close are We to the Target? Phnx Med J. 2021;3(2):96.
2. <https://www.cdc.gov/drugresistance/index.html>. [İnternet]. [erişim 6 Eylül 2021].
3. İki Salgın: COVID-19 ve Antibiyotik Direnci. [İnternet]. [erişim 6 Eylül 2021]. <https://www.klimik.org.tr/2020/11/18/97187/>
4. Aydın M, Azak E, Bilgin H, Menekşe S, Asan A, Mert HTE, et al. Changes in antimicrobial resistance and outcomes of health care-associated infections. Eur J Clin Microbiol Infect Dis. 2021; 40: 1737-1742.
5. Erdem H, Hargreaves S, Ankaralı H, Caskurlu H, Alkan-Ceviker S, Bahar-Kacmaz A et al. Managing adult patients with infectious diseases in emergency departments: international ID-IRI study. J Chemother. 2021;18;1-17.
6. Dindar Demiray EK, Alkan Çeviker S, Yılmaz M, Alırcı ID. General evaluation of the COVID 19 pandemic from an infectious diseases perspective. D J Med Sci 2021;7(1):82-90.
7. Gökgöz A, Gülten E, Azap A, Şimşek-Yavuz S. The COVID-19 response: perspectives of infectious diseases and clinical microbiology physicians in Turkey. Infect Dis Clin Microbiol.2020; 3: 153-157.
8. Rawson TM, Moore LSP, Castro-Sanchez E, Charani E, Davies F, Satta G, et al. COVID-19 and the potential long-term impact on antimicrobial resistance. J Antimicrob Chemother. 2020;75(7):1681-1684.
9. Monnet DL, Harbarth S. Will coronavirus disease (COVID-19) have an impact on antimicrobial resistance? Euro Surveill. 2020;25(45):1-6.
10. Uyan A, Durmuş G, Sezak N, Özdemir B, Kaygusuz T, Öztoprak N, et al. Are soap, paper towel and alcohol-based disinfectants easily accessible in intensive care units in Turkey?: Results of the Phokai Study. Mediterr J Infect Microb Antimicrob. 2018;7:20.
11. Uyan Önal A, Aksoy F, Azak E, Meriç Koç M, Alkan Çeviker S, Ataman Hatipoğlu Ç, et al. Hand hygiene compliance in some intensive care units of Turkey: Results of multicentre asklepeion study. Mediterr J Infect Microb Antimicrob. 2018;7:37.
12. Uyan A, Durmuş G, Sezak N, Pepe F, Kaygusuz T, Öztoprak N, et al. Is Nurse workforce sufficient in intensive care units in Turkey? Results of the Multicenter Karia Study. Mediterr J Infect Microb Antimicrob. 2017;6:20.